

mpomz. '03 H M

usupet. XI '00 Br.

87-100 10000...
e-mail...
NIP 95...
Nr r-ku 82... 1306 0000... 0002 0244

poprzedni w K: 84

v '01 H M

Spytak Marianna

Gdynia

Nierzwicka Aniela Maria

okup. Nidens - Niedens

zd. Abraham

K-84/84 Pom

Gdynia

wyw. ekst. 20. J.

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Nierzwicka Aniela

T: K: 48/48 Pom

Gdynia Lw. J.

- I./1. Relacja *k. 1 5.1-2*
- I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —
- I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —
- II. Materiały uzupełniające relację —
- III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —
- III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —
- III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —
- III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —
- III./5. Inne ... —
- IV. Korespondencja —
-
-
-
- V. Nazwiskowe karty informacyjne *k. 7*
- VI. Fotografie *brak*

III. Relacja - Niewiicha Amieła

1. Relacja Marianny Spyrtał z 5.03.1975
o Amieli Niewiichy - Nędens, napis
any (wpłynęło do Arch. E. Ławackiej
14.04.1975) k. 1 s. 1-2

poz. 84
 data wpływu 5 IV 1975
 w Gdyni w Instytucie

1930?

Aniela Maria Abraham ur. 26.11.1899 r. znanego działacza kaszubskiego Antoniego Abrahama, zawarła związek małżeński w latach trzydziestych z Nierzwickim /Bruno?/ kierownikiem kancelarii adwokackiej w Starogardzie. Po zawarciu związku małżeńskiego Nierzwicki zamieszkał w Gdyni, zawodowo nie pracował, prowadził z żoną budowę kamienicy przy ul. Świętojańskiej, wszędzie można go było spotkać. Jak się dowiedziałam po wojnie, Nierzwicki pracował stale w wywiadzie wojskowym. Po wkroczeniu hitlerowców do Gdyni w 1939 r. Nierzwicki z miejsca przyjęli II grupę listy narodowościowej niemieckiej. Na oko byli zabitymi Niemcami, Polacy od nich stronili. Zmienili nazwisko Nierzwicki na N i d e n s . Nierzwicki Nidens z miejsca otrzymał wysokie stanowisko w Festungskommandantur niemieckiej marynarki wojennej. Niektórzy Polacy twierdzili, że w zachowaniu Nierzwickich Nidens kryje się jakaś tajemnica. W roku 1942 został Nierzwicki aresztowany. Zarzucano mu, że był na usługach wywiadu angielskiego. Jednocześnie z nim aresztowano Andersa, dawniej znanego kupca drzewnego w poznańskim i na Pomorzu, który również od początku okupacji miał II grupę i pracował jako kierownik Bekleidung Kommandantur niemieckiej marynarki wojennej w Gdyni. Nierzwicki i Anders współpracowali ze sobą. Jednocześnie aresztowano ich żony. Nierzwickiego i Andersa niezwłocznie odstawiono do Berlina. Przez Sąd Wojenny w Berlinie zostali skazani na karę śmierci. Żony zostały odesłane do obozu koncentracyjnego Ravensbrück. Andersowa zdołała wyjaśnić, że o pracy szpiegowskiej męża nic nie wiedziała i po kilku miesiącach zwolniono ją z obozu. Anieli Abraham-Nierzwickiej zarzucano, że o pracy męża wiedziała i nie zawiadomiła gestapo i pozostawiono ją bezterminowo w obozie. Aniela była przyjęta do obozu jako Niemka pod nazwiskiem Nidens, miała winklel niemiecki i była na bloku z Niemkami. Wielokrotnie zgłaszała się do Komendanta obozu twierdząc, że jest Polką i chce siedzieć razem z Polkami i pod własnym nazwiskiem Nierzwicki. Prośby jej nie uwzględniano. W rozmowie ze mną w obozie opowiadała mi, że wiedziała o pracy wywiadowczej męża, że Inteligens Servis otrzymywał od jej męża ważne tajemnice wojskowe, w szczególności o ruchu statków. Anders był stracony wcześniej. Anielę widziałam ostatni raz pod koniec sierpnia 1944 r., mówiła, że miała wiadomość od męża, pisał jej, że "jeszcze żyje". Stracono go krótko przed zakończeniem wojny. Aniela w kwietniu 1945 r. w ramach akcji hr. Bernadette z transportem chorych dostała się do Szwecji, gdzie zmarła

przebieg -
 dobrane w
 Transdomburg

13 grudnia 1953 r.

W Marinesanitätslager marynarki wojennej w Gdyni pracowała córka Andersa - Urszula Anders, młodziska może 18-letnia dziewczyna. Pracowała w aptece, pomagała aptekarzowi w sporządzaniu leków, sporządzała zestawy leków do wysyłki w różnych kierunkach na front. Była na prawach Niemki, bo miała II grupę, zaskarbiła sobie ogromne zaufanie w sztabie aptekarskim. Wraz z nią pracował w aptece lagrowej jako robotnik Pelak - Witold Recki, student medycyny, mieszkał on u Andersów i był zaręczony z Urszulą Anders. W kilka dni po aresztowaniu Andersa i Nidensa młodzi znikli. Niemcy rezesłali za nimi listy gończe, ale bezskutecznie. Jak się później wydało młodzi "związali" krótko przed aresztowaniem. - Po wojnie Urszula Anders skończyła w Poznaniu medycynę i wkrótce zmarła. Witold Recki medycyny nie dokończył pracuje gdzieś jako felczer. Niewątpliwie Recki mógłby dużo w tej sprawie wyjaśnić. Żyją również synowie Andersa, którzy niewątpliwie też dużo wiedzą. -

5. III. 1945 r.

Maria Anna Spysak

Spyrtek Marianna
Gdynia,

Gdynia

Nierzwicka Aniela M
zd. ABRAHAM

Gdynia

Abraham M

++

ARCHIWUM
Elżbiety Zawackiej
poz. 84 / 18
data wpływu 5-8-1978

Uprzejmie
i szczerze
dn. 18.10.93
J. Maniowski

T: K: 84/84 Pom.

Gdynia

Niewińska Aniela

✓ Klarty informacyjne

lc. 7

† Mierwickie

84

+ Abraham Anila Maria Zamzine
mierwickie - Mideus

AK 1
Gdynia
Wyjazd

/26 XI 99; 13 XII 53/ c. Antonio, m. w Gdyni

Wyjechał w r. 1930 (?) ze żoną za Pomorze (?) Mierwickiego,
który w 1939 r. przyszedł wraz z żoną II Volkshilfs i zmi-
nił nawiązanie do Mideus

Został aresztowany w 1942 r. podczas wyjazdu funkcję
w Fortankommandantur, gdzie był pracował z
długim Polakiem majorem 5 grupy Andersen.

Sędzią w Płocku ze względu na

Mierwickie aresztowane razem z żoną w 1942 r.,
wywiezione do Ravensbrück, gdzie miało jej sprze-
cisoniście mianem "Winkel". 4 kwietnia 44 wywie-
zione jako chłopa do Szwecji, tam zmarła

K 309

zrodło - ul. Pytel-Spyrtałowej
Ming 44 km

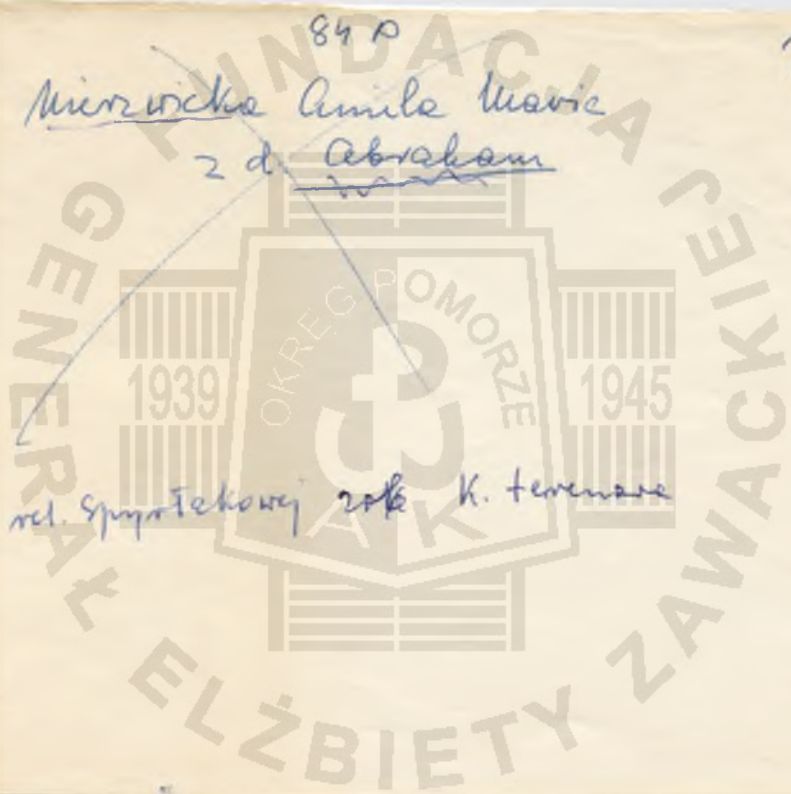
84 P

rozpisz abt
cyfry 2

++ Miszwicka Amila Maria
z d. Abraham

rel. Spyttekowej rok K. tenenare

K

84 Paryż Golyman-Gotem
++ Abraham Amle Marie → 81 Paryż
/36 XI 99, 13 XII 53/ 2 m Mierwicka - Videns 3

Wywiad st. t.
Arrest. 1942, przesłanie do Ravensbrück, prob. w 10 45
kawa do Szwajcjeri

1939 OKRĘG AK 1945 P
Pół Spytostaw
206, m. m. - sprawa Molinska

509

1 Mimichka
Abraham
 ++ 4 Mimichka - Midens
Maria Amela

2 84 P 3 Aut. Serv.
royu eliot
Gedyma ? 4

5 Abraham 20.

6 — 7 Midens
 1942 r. Ravensbrück

8 9 nr. 26 XI 1899 r. 4 Gedy m.
 bratanica z hampe dniatecse Abrahama

10 — 11 13 XII 1953 r. u Szwecji

12. relacja Spyrzakowej 13. pomoc m. 2000 / agentura
Aut. Service u Gedy m.
Fr. Heister Michalowski O. B. K. G. Gedy m.

14. 1939 - 1942 4

K 309 / 89 P 06
 MW-28007

5.21.3.14 Niezręczne Aniele
Pomocne

Jolyana
6

+ Abraham Aniele Maria Mierwikowa

Mojny

1939

1945

Stępc

1965

Grudla:

17 Obęterstn. "Steingarten" 27

Hybrowe

Biogram Anieli Marii Nierwickiej

7

†† Nierwicka, Aniele Maria urodzona 26.11.1899 roku w Gdyni, z d. Abraham, bratowa albo siostra Antoniego Abrahama. W/o inż. M. Spyrtańskiej betoniarce. Mieszkała w Gdyni

W 1939 roku przyjechała wraz z mężem Brunonem Nierwickim i udzieliła pomocy w ukrywaniu na Mideus. Pomagała m. in. agentom Inteligens Service w Gdyni, wchodziła o jego pracy w tym zakresie. Arestowana w 1942 roku przesłana do obozu w Ravensbrück, w kwietniu 1944 została przetransportowana do Strefy, gdzie zmarła w 1953 roku

Mierzwicka Aniela

